

«8D08401-Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған Тұрсынәлі Марлен Тұрсынәліұлының (Аты-жөні жеке куәлік бойынша толтырылады) «Балқаш бассейніндегі *Oncorhynchus mykiss* жерсіндірілген және мәдени табындарының фенетикалық әртүрлілігі мен биологиялық өзгергіштігін зерттеу» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми

РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ШКІРІ

р/н №	Өлшем шарттар	Өлшем шарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	<p>1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:</p> <p>1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету);</p> <p>2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету);</p> <p>3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.</p>	Диссертациялық жұмыс 8D08401 - Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» білім беру бағдарламасы бойынша дайындалған.
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы <u>ашылған</u> /ашылмаған.	Берілген тақырыптағы зерттеу жұмысы өзекті болып табылады және Қазақстандағы аквакультураның бір бағытынағы өзекті мәселелерді қамтиды. Мысалы балық өсіру шаруашылықтарында ремонтты-өндіруші табынмен қамтамасыз ету мәселесі қаралған
3.	Өзі жазу принципі	<p>Өзі жазу деңгейі:</p> <p>1) жоғары;</p> <p><u>2) орташа;</u></p> <p>3) төмен;</p>	

		4) өзі жазбаған.	
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі:	
		1) негізделген;	
		2) ішінара негізделген;	
		3) негізделмеген.	Диссертацияда берілген мәліметтер, оның тақырыбын толықтай айқындайды.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды:	
		1) айқындайды;	
		2) ішінара айқындайды;	
		3) айқындамайды.	
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді:	
		1) сәйкес келеді;	
		2) ішінара сәйкес келеді;	
		3) сәйкес келмейді.	
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан:	
		1) толық байланысқан;	
2) ішінара байланысқан;			
3) байланыс жоқ.	Автордың Диссертациялық жұмысында тақырыпқа сәйкес зерттеулермен, ғылыми еңбектермен салыстыра отырып, алынған нәтижелерге талдау жүргізген.		
4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидағтар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған:			
1) сыни талдау бар;			
2) талдау ішінара жүргізілген;			
3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген;			
4) талдау жоқ.			
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма?	
		1) толығымен жаңа;	

		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма?	
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе?	
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде <u>негізделген/негізделмеген</u> (qualitative research (куолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Берілген диссертациялық жұмыстағы қорытындылар ғылыми тұрғыдан сарапталған. Зерттеу жұмыстардың нәтижелері, статистикалық өңделген дәлелдемелерімен берілген.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет: 7.1 Ереже дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді; 5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес. 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) жоқ;	

		3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес.	
		7.3 Жаңа ма?	
		1) ия;	
		2) жоқ;	
		3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес.	
		7.4 Қолдану деңгейі:	
		1) тар;	
		2) орташа;	
		3) кең	
		4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес.	
		7.5 Мақалада дәлелденген бе?	
		1) ия;	
		2) жоқ	
		3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	
8.	Дәйектілік қағидаты.	8.1 Әдіснаманы таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған:	Берілген диссертациядағы әдістемелер негізделген, табиғи су айдындардағы дарақтарды, тасымалдау, фотоға мәліметтерін алу, биологиялық көрсеткіштерін алу, морфологиялық көрсеткіштерін анықтау, жасанды ортада өсіру барысында балықтардың биологиялық көрсеткіштерін анықтау секілді әдістер кеңінен сипатталған.
	Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	1) ия;	
		2) жоқ.	

		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған:	
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді):	
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған / расталмаған.	
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз.	
9	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы:	
		1) бар;	
		2) жоқ.	
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары:	
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма?	
1) толығымен жаңа;			
2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);			

		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы:	
		1) жоғары;	
		2) орташа;	
		3) орташадан төмен;	
		4) төмен.	
11.	Диссертацияға ескертулер		<p>Диссертация мәтінінің кейбір бөлімдерінде түзетулер мен толықтырулар енгізу ұсынылады.</p> <p>1) Диссертацияның тақырыбында балықтың атауы тек латынша ғана берілген.</p> <p>2) Диссертацияның Мазмұны бөліміндегі <i>түршілік формасы</i> сөзін (1.1 тақырыпша) түрлік формасы деп өзгерту қажет.</p> <p>3) Берілген зерттеудің барлық бөлімдерінде кездесетін <i>табиғи суқоймалардан</i> немесе <i>суқоймалар</i> сөздеріннің орнына су айдындар деген сөзді қолдану ұсынылады.</p> <p>4) 1-кестеде Көлсай және Кайыңды көлдеріне микижаны жерсіндіру уақыты саны секілді мәліметтер берілген. Осы ретте кестедегі мәліметтерді жерсіндірілген балықтардың жасы туралы мәліметтермен толықтыру ұсынылады.</p> <p>5) 84 беттегі әкелінді сөзін тасмалданды сөзімен алмастыру ұсынылады.</p> <p>6) 89 бетте «Микижаның жабайы популяцияларын (Қақпақ өзені, Төменгі Көлсай көлі) аквакультура саласында бассейндік жағдайда ұзындық және салмақтық өсу темпі салыстырмалы түрде төмен»-деп берілген. Аталған сөйлемнің</p>

			мағыналық үйлесуін қайта қарау қажет деп санаймын
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)	Жоғары	Докторант өзінің диссертациялық жұмысын орындау барысында 10 ғылыми еңбек жариялаған. Оның ішінде 6 тезис Халықаралық ғылыми-практикалық және ғылым-әдістемелік конференцияларда, 3 мақала ҚР Білім және ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған «ҚазҰУ Хабаршысы» ғылыми журналының биологиялық және экологиялық серияларында және 1 мақала Scopus және Web of Sciences базасындағы «Animals» журналында басылып шыққан.
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		М.Т. Тұрсынәліұлының «Балқаш бассейніндегі <i>Oncorhynchus mykiss</i> жерсіндірілген және мәдени табындарының фенетикалық әртүрлілігі мен биологиялық өзгергіштігін зерттеу» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі саласындағы сапаны қамтамасыз ету Комитетінің ережесіне толықтай сәйкес келетін ғылыми жұмыс. Тұрсынәлі Марлен Тұрсынәліұлын 8D08401 - Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне ұсынуға лайық деп санаймын.

Ресми рецензенттер пікірлерінде келесі шешімдердің бірін көрсетеді:

- 1) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру;
- 2) диссертацияны пысықтауға жіберу (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайлардан басқа);
- 3) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор ғылыми дәрежесін беруден бас тарту

Ресми рецензенттер пікірлерінің көшірмелері докторантқа диссертация қорғауға дейін кемінде 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірілмей беріледі.

Ресми рецензент:

«Балық шаруашылығы ғылыми-өндірістік орталығы»
ЖШС Арал филиалының директоры, PhD
(жұмыс орны, ғылыми дәрежесі)

Баракбаев Тынысбек Темірханұлы
(Аты-жөні)